

УДК 658.155:338.246.87(477.87)

ПРОСКУРА В. Ф.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами,
МАКСЮТОВА О. В.,
начальник навчально-виробничого відділу новітніх технологій,
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Загальна інтеграція економіки України у європейський простір передбачає інтеграцію і економік усіх її регіонів. Відповідно, економіка Закарпатської області у загальному процесі євроінтеграції повинна проводитись з врахуванням чинників, які можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на рівень її економічної безпеки. Дослідження цих чинників та визначення сучасного і перспективного рівня економічної безпеки Закарпатської області дасть можливість більш органічно та «безболісно» увійти у європейський економічний простір.

Вплив економічної та фінансової кризи, недосконала структура виробництва, яка зорієнтована, в основному, на виробництво продукції з давальницької сировини, а також залежність від іноземних замовлень призвели до погіршення показників промислових підприємств Закарпатської області.

Так, за підсумками 2013 року індекс промислової продукції в області склав 96,9%, у 2014 році відбулося його зростання порівняно з 2013 роком на 9,2%, але у 2015 році, порівняно з 2014 роком спостерігаємо спад на 26,4%. В результаті, індекс промислової продукції у 2015 році, порівняно з 2014 роком, склав 79,7% (при 87,0% – по країні). За цей же період часу відбулося суттєве зростання обсягів реалізованої промислової продукції: так у 2014 р. по відношенню до 2013 р. зростання склало 110,1%, а у 2015 р. в порівнянні з 2014 р. – 123,5% [1].

З 2010 по 2015 роки частка обсягів промислового виробництва Закарпатської області у загальному показнику обсягів реалізованої промислової продукції України суттєво не змінювалася. За видами промислової діяльності суттєвих змін за аналізований період теж не відбулося, за винятком такого виду промислової діяльності як постачання електроенергії, газу, пари, кондиційованого повітря. Щодо структури промислової діяльності на обласному рівні, то найбільшу питому вагу займає переробна промисловість, однак її питома вага зменшилася з 81,7% у 2010 році до 80,3% у 2015 році [1]. Такі структурні зміни відбулися за

рахунок збільшення питомої ваги такого виду діяльності як постачання електроенергії, газу, пари, кондиційованого повітря: з 15,0% у 2010 році до 16,7% у 2015 році.

Позитивною тенденцією на рівні регіону є те, що обсяг реалізованої промислової продукції в цілому по Закарпатській області у 2015 році зріс по відношенню до 2010 року на 6571,1 млн. грн. або на 19,2%. Щорічні темпи приросту аналізованого показника за 2013-2015 роки, у таких видах промислової діяльності як виробництво та розподілення електроенергії, газу та води, коливалися в межах від найменшого -3,0% (2014 рік) до найбільшого 4,3% (2013 рік) [1].

В процесі аналізу результатів діяльності підприємств області за 2013-2015 р.р. встановлено, що за ці роки більше 68% підприємств області були прибутковими. В 2015 році спостерігалось зростання кількості прибуткових підприємств, загальний обсяг їх прибутку становив 838295,9 тис. грн. Проте, потрібно зазначити, що хоча у 2015 році зросла частка прибуткових підприємств у загальній їх сукупності, проте підсумковий фінансовий результат виявився від'ємним і склав – 1191165,2 тис. грн. Така ситуація свідчить, про те, що, питома вага прибуткових підприємств зросла, але це, в основному, невеликі та малі підприємства, індивідуальний бізнес. А великі підприємства, яких менше за кількістю, зменшили обсяги діяльності, стали збитковими або зовсім припинили функціонування.

Аналіз динаміки показників фінансової діяльності підприємств Закарпатської області до оподаткування свідчить про погіршення економічної ситуації в регіоні, що є результатом впливу таких чинників як економічна та політична криза в Україні, інфляційні процеси, загострення ситуації на сході країни. Вплив вказаних чинників викликав також суттєві зміни і у цінній політиці промислових підприємств. Зокрема, індекс споживчих цін (інфляція) у Закарпатській області в 2015р. порівняно з 2014 роком виріс на 18,3%.

Спостерігається також цікавий зв'язок між динамікою фінансових результатів підприємств регіону до оподаткування та зростанням індексу цін. Мінімальне значення індексу цін спостерігалось у 2013 році (99,7). У цьому ж році фінансові результати діяльності підприємств Закарпатської області (сальдо) були позитивними. У наступних роках спостерігається зростання індексу цін (2014 р. – 125,7; 2015 р. – 144), але фінансові результати діяльності підприємств Закарпатської області стають від'ємними (у 2014 р. – -1168713,6 тис. грн. та -1191165,2 тис. грн. у 2015 р.) [1]. Можна зробити висновок, що зростання індексу цін призвело до погіршення фінансового стану підприємств регіону, так як продукція підприємств Закарпатської області в результаті зростання цін стала менш конкурентоздатною як на внутрішньому так і зовнішньому ринках.

Процес визначення рівня фінансової складової економічної безпеки Закарпатської області дає змогу виявити «больові» точки стійкого розвитку регіону, найбільш загрозливі

тенденції у розвитку сфер життєдіяльності (за видами економічної діяльності), виявити фази розвитку кризи, на якій знаходяться регіон.

Застосувавши методику, запропоновану прогресивними українськими економістами нами були розраховані нормалізовані значення індикативних показників фінансової складової економічної безпеки регіону, серед яких і результати діяльності промислових підприємств [2].

За результатами проведеного аналізу було зроблено висновки, що головною причиною низького загального інтегрального рівня фінансової складової економічної безпеки Закарпатської області є перебування низки індикаторів нижче нормального стану, а саме: високий рівень інфляції, слабкість банківської системи, низка платоспроможність підприємств області;

Для поліпшення стану цих індикаторів, у першу чергу, має бути розроблена стратегія забезпечення економічної безпеки регіону, в основу якої потрібно покласти регіональні стратегії розвитку окремих галузей народного господарства та зовнішньоекономічної діяльності області.

Ключове значення для переходу економіки до інноваційного шляху розвитку має кардинальна зміна характеру взаємовідносин влади і науки, створення механізмів реальної взаємодії владних структур з науковим співтовариством, посилення реального впливу наукової громадськості на формування і реалізацію державної (регіональної) науково-технологічної та інноваційної політики.

Безпосередній вплив процесів, пов'язаних з лібералізацією візового режиму для України, на економіку Закарпатської області потребує подальших досліджень. Низький рівень показників економічної безпеки області свідчить про те, що найменш болючим для економіки області вхід у європейський економічний простір буде лише за умови підняття рівня ключових показників соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Статистичний щорічник Закарпаття за 2015 рік / Держкомстат України: За ред. Г. Д. Гриник – К.: Техніка, 2015. – 480 с.
2. Проскура В. Ф. Базові проблеми формування економічної безпеки регіону: монографія / В. Ф. Проскура. – К.: Кондор-Видавництво, 2012. – 310 с.
3. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpat-rada.gov.ua/proekty-rishen-hh-sesiji-zakarpatskoji-oblasnoji-rady>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>